

Asia: VN/23899/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupaa koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta.

Elintarviketeollisuus ja Suomen ruokahuolto on riippuvaista kohtuuhintaisesta energiasta ja toimivista kuljetusjärjestelmistä. Suurin suhteellinen kustannusvaikutus uudella päästökaupalla on elintarviketeollisuuteen, kumi- ja muoviteollisuuteen sekä ajoneuvojen valmistukseen, joissa kustannusten nousu olisi noin yksi prosentti suhteutettuna näiden alojen nykyiseen käyttökatteeseen. ETL katsoo, että uuden päästökaupan todellinen kustannusvaikutus elintarviketeollisuuteen on lainsäädännön perusteluissa esitettyä arviota suurempi, sillä polttoainekäytön lisäksi kansallinen soveltamisalan laajentaminen maatalouteen lisää myös elintarviketeollisuuden raaka-ainekustannuksia.

Tämän vuoksi ETL pitää välttämättömänä, että raskaan liikenteen ammattidiesel otetaan käyttöön yhtäaikaisesti, kun EU:n uusi polttoaineen jakelijoiden päästökauppa tulee voimaan vuonna 2027 kehysriihessä linjatun mukaisesti. Mikäli ammattidieselin käyttöönotto ei onnistu suunnitellusti, tulisi myös päästökaupan voimaantuloa lykätä.

ETL suhtautuu varauksella esityksen perusteluissa sivulla 48 esitettyyn oletukseen siitä, että elintarviketeollisuudessa kustannukset voidaan siirtää helpommin täysimääräisinä myyntihintoihin, koska suurin osa myynnistä kohdistuu kotimaan markkinoille. Kotimarkkinoilla käydään kilpailua tuonnin kanssa. Suomessa ruoan hinta nousi vuodesta 2021 vuoteen 2023 yli 20 prosenttia. Elintarviketeollisuuden panoskustannukset ovat nousseet ajanjaksolla noin 30 prosenttia. Samaan aikaan yleinen hintataso nousi yli 14 prosenttia. Kun lähes kaikki kotitalouksien kulut ovat nousseet,

on ruokaostoksilla säästetty valitsemalla edullisimpia vaihtoehtoja ja samalla myös tuontituotteiden kulutus on kasvanut.

ETL:n huolena on, että uudella päästökaupalla on merkittävä koko elintarvikeketjun korkea kustannustasoa ylläpitävä vaikutus, mikä heikentäisi suomalaisen elintarvikealan kansainvälistä kilpailukykyä ja hallitusohjelman mukaisten vientitavoitteiden saavuttamista. Lisäksi haluamme huomauttaa, että maa- ja metsätalouden työkoneet on rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, mutta kansallisesti toteutettava soveltamisalan laajentaminen ja päästökaupan tuoma kustannustennousu nostaisi edelleen kotimaisen ruokaketjun kustannuksia.

Säännelty yhteisö

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja veloitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

Polttoainejakelun päästökaupalla on keskeinen rooli uusiutuvien polttoaineiden kysyntänäkymien kannalta. Säännellyn yhteisön määritelmän osalta esitys jättää mielestämme epäselväksi, miten uusi päästökauppa vaikuttaa biokaasun jakelijoihin. ETL katsoo, että selkeyden vuoksi kansallisessa lainsäädännössä tulisi selkeästi todeta, että 100 % biokaasua jakelevat polttoaineen jakelijat on rajattu päästökaupan ulkopuolelle. Käytännössä tämä voitaisiin toteuttaa lisäämällä 4 §:n soveltamisalan rajauksiin kohta ”6) sellaisten polttoaineiden luovutus kulutukseen, joiden päästökerroin on nolla tai sellaisiin säänneltyihin yhteisöihin, jotka luovuttavat kulutukseen vain polttoaineita, joiden päästökerroin on nolla.”

Esityksessä ehdotettu säännellyn yhteisön mahdollisuus siirtää lain mukaiset veloitteensa toiselle säännellylle yhteisölle on ETL:n näkemyksen mukaan kannatettava pienten toimijoiden päästökaupasta aiheutuvien kustannusten ja hallinnollisen taakan minimoimiseksi. Käytännön toteutuksen osalta on kuitenkin tärkeää varmistaa, että tehtävien siirrosta sopiminen määritellään selkeästi ja toteutetaan hallinnollisesti mahdollisimman kevyesti.

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

ETL pitää soveltamisalan laajentamista perusteltuna, mutta on erittäin huolissaan käytännön vaikutuksista erityisesti kannattavuuden kanssa jo pitkään kamppailleelle alkutuotannolle. Pidämme erittäin tärkeänä, että kansallisesti tehtävä laajennus hyvitetään maatalouden toimijoille täysimääräisesti, eikä se heikennä suomalaisen ruokaketjun kansainvälistä kilpailukykyä. Tätä tukee myös hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan Suomi vastaa päästöjen vähennystavoitteisiin ja etenee hiilineutraalisuustavoitteeseen ja hiilinegatiivisuuteen ilman, että arjen kustannukset nousevat tai kilpailukyky heikkenee. Hyvitysjärjestelmä on syytä valmistella huolellisesti ja laajasti yhteistyössä sidosryhmien kanssa kohdentuen hyvitykset kuitenkin sellaisiin kohteisiin, joissa fossiilisten polttoaineiden korvaaminen on lyhyellä aikajänteellä muutoin haastavaa.

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

-

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

-

Levón Satumaija
Elintarviketeollisuusliitto ry